

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ
ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ**

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Նոր Խարբերդ համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Նոր Խարբերդ, (0236)6-00-30 norkharberd.ararat@mta.gov.am

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

13 ՀՈՒՆՎԱՐԻ 2017թվականի N 01

ՆԻՍՏԻ ՕՐԱԿԱՆՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 14-րդ հոդվածի 6-րդ կետով, *համայնքի ավագանին որոշում է՝*

Հաստատել Արարատի մարզի Նոր Խարբերդ համայնքի ավագանու թիվ 01 հերթական նիստի օրակարգը:

1. Նոր Խարբերդ համայնքի 2017 թվականի բյուջեն հաստատելու մասին,
2. Նոր Խարբերդ համայնքի զարգացման 2017-2021 թվականների հնգամյա ծրագիրը հաստատելու մասին,
3. Նոր Խարբերդ համայնքի 2016 թվականի բյուջեի կատարման տարեկան հաշվետվությունը հաստատելու մասին:

Կողմ -8

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

1. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ

2. ԶՈՒՐԱԲՅԱՆ ՄԵԻՐԱՐ

3. ԹՈՎՄԱՍՅԱՆ ՄԻՍԱԿ

4. ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ՎՈՒՈՂՅԱ

5. ՀԱԿՈԲՅԱՆ ԽՈՐԵՆ

6. ՆԵՐՍԵՍՅԱՆ ՄԱՆՎԵԼ

7. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ԳՈՌ

8. ՕՍԵՅԱՆ ԶՈՒՐԱԲ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝

ԿԱՄՈ ԿԱԿՈՅԱՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ
ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ**

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Նոր Խարբերդի համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Նոր Խարբերդ, (0236)6-00-30 norkharberd.ararat@mta.gov.am

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

13 ՀՈՒՆՎԱՐԻ 2017թվականի N 02-Ն

ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2017 ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵՆ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 18-րդ հոդվածի 5-րդ կետով և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 72-րդ հոդվածի պահանջով՝ **համայնքի ավագանին որոշում է.**

1. Հաստատել Արարատի մարզի Նոր Խարբերդ համայնքի 2017 թվականի բյուջեն՝ համաձայն հավելվածի:
2. Ուժը կորցրած ճանաչել Նոր Խարբերդ համայնքի ավագանու «ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2017 ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵՆ ՀԱՍՏԱՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» 2016 թվականի նոյեմբերի 24-ի թիվ 38-Ն որոշումը:

Կողմ -8

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

1. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ

2. ԶՈՒՐԱԲՅԱՆ ՄԽԻԹԱՐ

3. ԹՈՎՄԱՍՅԱՆ ՄԻՍԱԿ

4. ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ՎՈԼՈՂՅԱ

5. ՀԱԿՈԲՅԱՆ ԽՈՐԵՆ

6. ՆԵՐՍԵՍՅԱՆ ՄԱՆՎԵԼ

7. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ԳՈՌ

8. ՕՍԵՅԱՆ ԶՈՒՐԱԲ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

ԿԱՄՈ ԿԱԿՈՅԱՆ

ՀՀ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2017Թ. ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐԸ

Հոդ ուս	ԾՐԱԳԻՐ	1.1.1.	1.3.3	1.6.1	4.2.1	4.5.1	5.1.1	6.4.1	7.3.1.	8.1.1	8.2.1	8.2.3	8.2.4	9.1.1	9.3.1	9.4.1	9.5.1
		օր. գ. մար.	այլ մասինք բն. հիշուղ.	այլ մասինք բն. հիշուղ.	ճան. տ.	արդրահ.	փող. լուս.	համ. սպ. գրադ.	մշ. տ.	այլ. մշ..	մանկ.	Ե. ծ. կր.	Եր. դպ.				
4111	Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարներ	36812.4		2472.0	2000.0	2300.0				3000.0	8400.0						
4112	Պարգևատրումներ	400.0															
4211	Գյուղատնտեսական և բանվաճառական մասնագիտացված մասնագետների ծախսեր		100.0														
4212	Էներգետիկ մասնագետներ	1500.0				2500.0											
4213	Նստումայ մասնագետներ	35.0				8500.0											
4214	Կապի մասնագետներ	420.0															
4221	Լեզրին գրծողներ	50.0															
4232	Հանձնարարչական մասնագետներ		400.0														
4233	Աշխատակազմի մասն. զարգ. մաս.	200.0															
4234	Տեղեկատվական մաս.	400.0		60.0													
4239	Ընդհանուր բնույթի այլ մաս.			300.0									1000.0				
4241	Մասնագիտական մասնագետներ	200.0		150.0	100.0						100.0						
4252	Մեքենաների և սարք. բնթ. նորոգում և պահպանում	400.0															
4261	Գրատեխնիկայի նյութեր և հագուստ	400.0															
4264	Տրանսպորտային նյութեր	750.0		150.0													
4267	Կենդանի և համալսելի սնունդի նյութեր	100.0															
4269	Հարուկ նպատակային այլ նյութեր				2000.0					1000.0							
4511	Սնունդի և սնունդի նյութերի և սնունդի նյութերի													30000.0			18000.0
4726	Հողարկավորության նպատակներ բյուջեից																
4729	Այլ նպատակներ բյուջեից								1500.0						500.0	2000.0	
4819	Սպորտային նյութերի այլ շահույթ չենտանցողի			650.0													
4823	Կազմակերպությունների			200.0						70.0							
4891	Պահուստային միջոցներ	50.0															
	ԸՆԴԱՍԵՐԸ	41717.4	400.0	3872.0	310.0	4000.0	3500.0	1070.0	1500.0	3000.0	11760.0	2150.0	30000.0	500.0	2000.0	2000.0	19000.0

9.8.1	10.7.1	11.1.2.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ
կրթությ	սոց.ար	պատ.Ֆ	
			54984,4
			400,0
			100,0
			7000,0
			8595,0
			540,0
			50,0
			400,0
			200,0
			480,0
450,0			1750,0
			550,0
			400,0
			550,0
			900,0
			300,0
			4900,0
			48000,0
	3000,0		3000,0
	4000,0		8000,0
400,0			1120,0
			250,0
		23468,05	23468,05
850,0	7000,0	23468,05	165917,45

« ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ...ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴ...ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2017Թ. ԿԱՐԶԱԿԱՆ
ԲՅՈՒՋԵԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԸ

հազ. դրամ

ՀՀ	Եկամտատեսակները	
	Ընդամենը եկամուտներ, այդ թվում	165917.450
	1. Հարկեր և տուրքեր, այդ թվում	27177.420
1/1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից, այդ թվում	4818.309
	Գույքահարկ շենքի և շինությունների, որից	1913.465
	Ֆիզիկական անձանցից	1679.995
	Իրավաբանական անձանցից	233.470
	Հողի հարկ, այդ թվում՝	2904.844
	Ֆիզիկական անձանցից	2886.635
	Իրավաբանական անձանցից	18.209
1/2	Գույքահարկ փոխադրամիջոցներից	20710.171
1/3	Ապրանքների օգտագործման և իրացման թույլտվության համար, այդ թվում	
	Տեղական տուրքեր, որից՝	1648.940
	Շինությունների շինարարության թույլտվության համար, որից	120.0
	Հիմնական շինությունների համար	120.0
	Ոչ հիմնական շինությունների համար	
	Շենքերի և շինությունների վերակառուցման թույլտվություն	0.0
	Շինությունների բանդման թույլտվություն	5.0
	Ծխախոտի վաճառքի թույլտվություն	258,720
	Խմիչքների իրացման համար	258,720
	Հանրային սննդի օբյեկտների համար	30.0
	Վառելիքի վաճառքի համար	150.0
	Տեխնիկական հեղուկների վաճառքի	18.750
	Ժամը 24 ⁰⁰ -ից հետո աշխատելու համար ,առևտրի կազմակերպում	18,750
	Արտաքին գովազդի համար	729.0
	Տաքսի ծառայության թույլտվության համար	60,0
1/4	Ապրանքների մատակարարման և ծառայությունների մատուցման այլ պարտադիր վճարներ, այդ թվում՝	
	Պետական տուրքեր, այդ թվում՝	
	Չափս	
	Նոտար	
1/5	Այլ հարկային եկամուտներ / տույժեր և տուգանքներ/	
	2. Պաշտոնական դրամաշնորհներ, այդ թվում՝	133580.3
2/5	Ընթացիկ ներքին դրամաշնորհներ /դոտացիա/	133580.3
	Նպատակային հատկացումներ /սուբվենցիա/	0.0
	Պետ. բյուջեից համայնքի վարչ. բյուջեին տրամադրվող այլ դոտացիա	0.0
	3. Այլ եկամուտներ, այդ թվում	5159.730
3/3	Գույքի վարձակալությունից մուտքեր, որից՝	139.730
	Հողերի վարձակալություն	139.730
	Այլ գույքի վարձակալություն	
3/4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում՝	-
	Պատվիրակված լիազորություններ	-
3/5	Վարչական գանձումներ, այդ թվում	5020,0
	Տեղական վճարներ	5020,0
	Աճուրդին մասնակցելու համար	10.0
	Շին.ավարտը փաստագրելու համար	10.0
	Աղբահանության վճար	5000.0
3/6	Մուտքեր տույժերից տուգանքներից, այդ թվում	
3/9	Օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթական այլ եկամուտներ	
	Վարչական իրավախախտումների համար	
	4.Վարչական բյուջեի մնացորդ որն ուղղվում է նախորդ տարիների պարտքերի մարմանը	

ԵԿԱՄՏԱՅԻՆ ՄԱՍ

1. Վարչական բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդից մուտք ֆոնդային բյուջե 25,409,490.60 դրամ
2. Ֆոնդային բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդ, որն ուղղվում է ծախսերի ծածկմանը 30,857,087.60 դրամ
3. Վարչական բյուջեից / պահուստային ֆոնդից / կատարվող հատկացումներ --
4. Համայնքի սեփականություն համարվող գույքի օտարումից մուտքեր

Ընդամենը եկամուտներ 56,266,578.20 դրամ

ԾԱՆՍԱՅԻՆ ՄԱՍ

հազ.դրամ

N	ՀՈԴՎԱԾ	Բաժին, խումբ, դաս	հոդված	գումարը	Ընդամենը
1	Վարչական սարքավորումներ	1.1.1.	5122		2000,0
2	Գեոդեզիական-քարտեզագրական ծախսեր	1.6.1.	5133		6000,0
3	Նավթամթերք և բնական գազ	4.3.2.	5112		23000,0
	Նավթամթերք և բնական գազ	4.3.2.	5134		400,0
4	Ճանապարհային տրանսպորտ	4.5.1.	5113		20000,0
	Ճանապարհային տրանսպորտ	4.5.1.	5134		400,0
5	Հանգստի և սպորտի ծառայություն	8.1.1.	5113		3316,578.20
	Հանգստի և սպորտի ծառայություն	8.1.1.	5134		100,0
6	Արտաքին լուսավորչական ցանց	6.4.1.	5113		1000,0
	Արտաքին լուսավորչական ցանց	6.4.1.	5134		50,0
	Ընդամենը				56266,578.20

ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ՝

ԿԱՐԻՆԵ ԱՐԶՈՒՄԱՆՅԱՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ
ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ**

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Նոր Խարբերդ համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Նոր Խարբերդ, (0236)6-00-30 norxharberd.ararat@mta.gov.am

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

13 ՀՈՒՆՎԱՐԻ 2017թվականի N 03-Ն

**ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ 2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀՆԳԱՄՅԱ
ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 83-րդ հոդվածով՝ **համայնքի ավագանին որոշում է.**

Հաստատել Արարատի մարզի Նոր Խարբերդ համայնքի զարգացման 2017-2021 թվականների հնգամյա ծրագիրը՝ համաձայն հավելվածի:

Կողմ -8

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

1. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ

2. ԶՈՀՐԱԲՅԱՆ ՄԻԻԹԱՐ

3. ԹՈՎԱՄԱՅԱՆ ՄԻՍԱԿ

4. ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ՎՈԼՈՂՅԱՆ

5. ՀԱԿՈԲՅԱՆ ԽՈՐԵՆ

6. ՆԵՐՍԵՍՅԱՆ ՄԱՆՎԵԼ

7. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ԳՈՌ

8. ՕՍԵՅԱՆ ԶՈՀՐԱԲ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝

ԿԱՄՈ ԿԱԿՈՅԱՆ

Հավելված
Նոր Խարբերդ համայնքի ավագանու
13 հունվարի 2016 թվականի
թիվ 03-Ն որոշման

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ

ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ 2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ

ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴ 2017

Բովանդակություն

1. Համայնքի ղեկավարի ողջույնի խոսք _____
2. Համայնքի իրավիճակի նկարագրություն _____
- 2.1 Համայնքի ընդհանուր նկարագրություն _____
- 2.2 Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ _____
- 2.3 Բնակիչների մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարմանը _____
- 2.4 Համայնքի սոցիալ տնտեսական իրավիճակը _____
- 2.5 Համայնքում իրականացվող ծրագրերը _____
- 2.6 Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրությունը և ֆինանսական կանխատեսումները _____
- 2.7 Զարգացման խոչընդոտները և դժվարությունները _____
- 2.8 Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների /ՈՒԹՀԱ/ վերլուծությունը _____
3. Նպատակների սահմանումը և գործողությունների պլանավորումը _____
- 3.1 Համայնքի զարգացման տեսլականը _____
- 3.2 Համայնքի զարգացման անմիջական նպատակները _____
4. ՀՀՀԾ ֆինանսավորումը _____
5. Եզրափակիչ _____

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

ՀՀ	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՏԿԶՆ	ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՏԿԱԻՆ	ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՏԻ	ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ
ՏԻՄ	ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ
ՄԶԾ	ՄԱՐԶԱՅԻՆ
ՏԶ	ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ
ՏԶԾ	ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ
ՀԶՀԾ	ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ
ԽՄ	ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ
ՀԿՏՀ	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԵՂԵԿԱՑՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ
ՈՒԹՀԱ	ՈՒԹԵՂ ԿՈՂՄԵՐ, ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐ, ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐ
ՔՀՄՀ	ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐ
ՀՈԱԿ	ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ
ՍԱԲԾ	ՍԵՅՍՄԻԿ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔ

ՀՀ Արարատի մարզի Նոր Խարբերդ համայնքի 2017-2021 թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիրը (այսուհետ՝ ՀՋՀԾ) մշակելիս հաշվի է առնվել, որ համաձայն 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ին փոփոխված ՀՀ Սահմանադրության 181-րդ հոդվածի, ՏԻՄ-երը՝ համայնքի ավագանին և համայնքի ղեկավարը, ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով, և 210-րդ հոդվածի, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը պետք է համապատասխանեցվի Սահմանադրությանը և ուժի մեջ մտնի 2017 թվականի հունվարի 1-ից: Հաշվի առնելով այդ պահանջները՝ մշակվել է համայնքի զարգացման ոչ թե քառամյա, այլ հնգամյա ծրագիր:

ՀՋՀԾ-ն մշակվել է՝ հիմք ընդունելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասություններն ու լիազորությունները նրանց գործունեության բնագավառներում (ուլորտներում), ՀՋՀԾ-ի մշակման և կառավարման վերաբերյալ համապատասխան հոդվածների դրույթները, ինչպես նաև Արարատի մարզպետի կողմից ներկայացված համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի մշակման մեթոդական ուղեցույցը:

Ներկայացվող ՀՋՀԾ-ն առաջիկա հինգ տարիների համար հանդիսանալու է Նոր Խարբերդ համայնքի զարգացման հիմնական փաստաթղթերից մեկը: ՀՋՀԾ-ի բովանդակությունը պայմանավորված է համայնքի ռեսուրսային (մարդկային, գույքային, ֆինանսատնտեսական, տեխնիկական և այլ) հնարավորություններով, համայնքային ծրագրերի իրականացման և ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների և ենթակառուցվածքների առկայությամբ: ՀՋՀԾ-ում հնարավորինս հաշվի են առնվել համայնքի հանրային ծառայությունների մատչելիության և հասանելիության, նոր ծառայությունների մատուցման և դրանցով պայմանավորված լրացուցիչ ծախսեր առաջանալու խնդիրները: ՀՋՀԾ-ն մշակելիս որպես կողմնորոշիչ են դիտարկվել համայնքի զարգացնելու անհրաժեշտությունը, համայնքի տարածքում տնտեսական գործունեության խրախուսման առկա հնարավորությունները, տնտեսության տարբեր ճյուղերի զարգացման (հատկապես՝ արտադրական կազմակերպությունների, փոքր և միջին բիզնեսի և այլնի) հնարավորությունները, արդյունավետ կառավարման իրականացումը: Վերհանված հիմնախնդիրների հիման վրա, ելնելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներից, համայնքի ղեկավարը՝ համայնքապետարանի աշխատակազմի և Նոր Խարբերդ համայնքի ավագանու հետ միասին մշակել է համայնքի 2017-2021թթ. ՀՋՀԾ-ն, որը քննարկվել և հաստատվել է համայնքի ավագանու կողմից և դրվել է գործողության մեջ:

Համայնքի 2017-2021թթ. ՀՋՀԾ-ում ներառված են Նոր Խարբերդ համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման կամ դրանց փոփոխման (լրացման) մասին դրույթներ, շրջակա միջավայրի պահպանմանն ուղղված նախատեսվող միջոցառումներ, համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված

միջոցառումներ, աղետների ռիսկերի կառավարման և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնական մոտեցումներ, համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ: ՀՀՀԾ-ն ներառում է նաև Նոր Խարբերդ համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամների նախընտրական ծրագրերի բաղադրիչները: Այն Նոր Խարբերդ համայնքի ներդաշնակ և համաչափ զարգացման, Նոր Խարբերդի բնակիչների բարեկեցության ապահովման համար առաջիկա հինգ տարիներին ընդունված ծրագիր է, որը հանդիսանալու է համայնքի ամենօրյա փաստաթուղթը:

ԽՄ-ը, փաստաթուղթը մշակելիս, հատուկ ուշադրություն է դարձրել և ձգտել, որպեսզի այն հնարավորինս համահունչ լինի գործողության մեջ դրված ՀՀ ռազմավարական, մարզային և տարածաշրջանային զարգացման ծրագրերին՝ ակնկալելով ՀՀ պետական կառավարման մարմինների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների հետ լիակատար փոխըմբռնում ՀՀՀԾ-ում ներկայացված խնդիրների առնչությամբ և արդյունավետ համագործակցություն դրանց լուծման գործում:

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը գտնվում է Մասիսի տարածաշրջանում, Մասիս քաղաքից 4 կմ հյուսիս-արևելք, Երևան-Արտաշատ ավտոմայրուղու վրա: Նախկինում ունեցել է Խարաբերդ, Խարբերդ, Նոր Կյանք անվանումները: Մինչև 1996 թվականը եղել է քաղաքատիպ ավան: Բնակավայրը հիմնել են Արևմտյան Հայաստանից՝ Խարբերդից տեղափոխված բնակիչների կողմից 1929 թվականին, 1938 թվականին վերանվանվել է Նոր Կյանք, իսկ 1965 թվականից՝ Նոր Խարբերդ:

Համայնքը տեղակայված է Մերձարաքսյան գոգավորությունում, ծովի մակարդակից ունի 920մ բարձրություն: Կլիման չոր խիստ ցամաքային է: Ձմեռները սկսվում են դեկտեմբերի կեսերին, հունվարյան միջին ջերմաստիճանը տատանվում է -3° -ից -5° : Ամառը տևական է՝ մայիսից մինչև հոկտեմբեր, օդի միջին ամսական ջերմությունը հասնում է 24° -ից 26° , իսկ առավելագույնը՝ 43° : Հաճախ լինում են խորշակներ, որոնք զգալի վնաս են հասցնում գյուղատնտեսությանը: Մթնոլորտային տարեկան տեղումների քանակը 250-300մմ է: Բնական լանդշաֆտների կիսաանապատներ են, որոնք ոռոգման ընթացքում վեր են ածվել կուլտուր-ոռոգելի լանդշաֆտի: Ագրոկլիմայական տեսակետից համայնքն ընկած է բացարձակ ոռոգման գոտում:

Համայնքում գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության սոցիալական ապահովության նախարարության «Խարբերդի մասնագիտացված մանկատուն» ՊՈԱԿ-ը «Դիատամիտ» ԳԱ ՓԲԸ-ն: Բնակչության մեծ մասի նախնիները գաղթել են Արևմտյան Հայաստանից՝ Խարբերդի շրջաններից: 1980 թվականին ունեցել է 4097 բնակիչ: Ըստ 2005 թվականի ազգային վիճակագրական ծառայության տվյալների համայնքի բնակչությունը կազմում է 8516

մարդ որից 49% տղամարդիկ են, իսկ կանայք՝ 51 %: Մինչաշխատունակ տարիքի բնակչությունը կազմում է 20 %, աշխատունակ տարիքի ներկայցուցիչները՝ 70%, հետաշխատունակները՝9%: Համայնքն ունի առկա 2080 տնտեսություն: Ունի 2 միջնակարգ դպրոց, երաժշտական դպրոց, գրադարան, մանկապարտեզ, բուժամբուլատորիա:

Համայնքի տնտեսության մասնագիտացման ճյուղը գյուղատնտեսությունն է, համախառն քերքի մեծ մասը տալիս է բուսաբուծությունը: Գյուղատնտեսական նշանակության հողերը կազմում են շուրջ 404,18 հա: Համայնքի հողերի հիմնական մասն օգտագործվում են որպես վարելահողեր՝ զբաղեցնելով մոտ 197,0 հա: Ունի պտղատու և խաղողի այգիներ, որոնք համապատասխանաբար կազմում են 41,0 և 19,0 հա: Ջբաղվում են այգեգործությամբ, խաղողագործությամբ, դաշտավարությամբ, բանջարաբուծությամբ: Մշակում են ջերմասեր բանջարաբոստանային, հացահատիկային և կերային կուլտուրաներ: Արտավայրերը զբաղվում են 39,0 հա: Ջբաղվում են կաթնամսատու անասնապահությամբ, թռչնաբուծությամբ:

2.1 Համայնքի ընդհանուր նկարագրությունը

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Մարդ
1.	Բնակչության թվաքանակը, մարդ	9293
2.	Տնային տնտեսությունների թվաքանակը	2102
2.1	այդ թվում՝ ժամանակավոր կացարաններում /վազոն, տնակ/ բնակվող	24
2.2	կիսակառույց տներում բնակվող	76
3.	Ընտանեկան նպաստ ստացող ընտանիքների քանակը	146

Համայնքի բնակչության 48.5% կազմում են տղամարդիկ և 51.5% կանայք: Համայնքի բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմը ներկայացված է աղյուսակ 2-ում:

Համայնքի առկա բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմի ցուցանիշները (01.01.2016 թ. դրությամբ)

Ը/Ը	Ցուցանիշները	Ընդամենը	Կանայք	Տղամարդիկ
1.	Համայնքի բնակչության թիվը, այդ թվում՝	8232	4228	4004
	մինչև 1 տարեկան	106	52	54
	1-2 տարեկան	219	103	116
	3-4 տարեկան	216	100	116
	5-6 տարեկան	262	116	146
	7-10 տարեկան	457	211	246
	11-14 տարեկան	411	179	232
	15-17 տարեկան	309	149	160
	18-22 տարեկան	636	323	313
	23-45 տարեկան	2964	1527	1437
	46-62 տարեկան	1999	1060	939
	63 և ավելի տարեկան	653	408	245
1	Կենսաթոշակառուներ (ներառյալ հաշմանդամներ) այդ թվում՝	860	414	446
2	Միակողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	24	12	12
3	Երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	0	0	0
4	Հաշմանդամ երեխաներ	12	5	7
5	Խնամակալության հանձնված երեխաներ	0	0	0
6	Մասնագիտացված մանկատան սաներ	123	42	81
7	Զբաղվածներ/գյուղատնտեսական, այլ բնույթի, կազմակերպություններում/	3385	x	x
8	Գործազուրկներ	2407	x	x
9	Ընտանեկան նպաստների պետական համակարգում գրանցված ընտանիքների թիվը	146	125	21
10	Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցներ	0	0	0

11	Արցախյան պատերազմի մասնակիցներ	23	0	23
12	Արցախյան պատերազմում զոհվածների ընտանիքների թիվը	11	1	10

Գործազուրկների մեծամասնությունը կազմում են կանայք: Տղամարդկանց աշխատունակ մի մասը զբաղված է արտագնա աշխատանքով:

2.2 ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ

Ժողովրդի իշխանությունը իրականացնելու և համայնքային խնդիրները լուծելու նպատակով օրենքով սահմանված կարգով ընտրվում են տեղական ինքնակառավարման մարմիններ՝ համայնքի ղեկավար և համայնքի ավագանի 5 տարի ժամկետով: Համայնքի ավագանին ներկայացուցչական մարմին է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությամբ և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով և այլ օրենքներով նախատեսված լիազորություններ: Համայնքի ղեկավարն պաշտոնապես ներկայացնում է համայնքը, համայնքի գործադիր մարմինն է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությամբ և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված լիազորություններ: Համայնքի ղեկավարն իր լիազորություններն իրականացնում է համայնքապետարանի աշխատակազմի միջոցով: 2016թվականի սեպտեմբերի 18 - ի ՏԻՄ ընտրությունների արդյունքում ընտրվել է համայնքի ղեկավար և ավագանին՝ բաղկացած 11 անդամից : Համայնքապետարանի աշխատակազմի կառուցվածքը բերված է ստորև՝

ՀԱՍՏԻՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	ՀԱՍՏԻՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐԸ
Համայնքի ղեկավար	1
<hr/>	
Համայնքի ղեկավարի տեղակալ	1
Համայնքի ղեկավարի օգնական	1
Համայնքի ղեկավարի խորհրդական	2
<hr/>	
ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆՆԵՐ	
Աշխատակազմի քարտուղար /1.2-1/	1
Աշխատակազմի գլխավոր մասնագետ /2.3-1/, /2.3-2/	2

Աշխատակազմի առաջատար մասնագետ/3.1-1/, /3.1-2/,/3.1-3/	3
Աշխատակազմի առաջին կարգի մասնագետ /3.2-1/, /3.2-2/	2
Աշխատակազմի երկրորդ կարգի մասնագետ /3.3-1/, /3.3-2/	2

2.3 ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆԸ

Համայնքում վերջին տարիների ընթացքում նկատելի էր որոշակի դրական տեղաշարժ ՏԻՄ-երի և բնակչության փոխհարաբերություններում: Ներկայումս նոր ձևավորված ՏԻՄ-երի գործունեությունը դարձել է համեմատաբար ավելի թափանցիկ և հրապարակային, որը զգալիորեն նպաստում է համայնքի բնակչության իրազեկվածությանը ՏԻՄ-երի ընդունած որոշումներին և կատարած աշխատանքներին: Համայնքի բնակիչները սկսել են բավականին ակտիվորեն մասնակցել ՏԻՄ-երի կողմից կազմակերպված հանրային հանդիպումներին ու միջոցառումներին: Համայնքներում կազմակերպվում են հանրային լսումներ և քննարկումներ (մասնավորապես, համայնքի բյուջեի նախագծի, համայնքային ծրագրերի և այլնի շուրջ), տեղական և միջազգային տարբեր կազմակերպությունների կողմից անցկացվում են ուսուցման և վերապատրաստման դասընթացներ, սեմինարներ, որոնց հաճույքով մասնակցում են ինչպես համայնքի ՏԻՄ-երը և աշխատակազմի մասնագետները, այնպես էլ համայնքի որոշ ակտիվ բնակիչներ: Հիմնականում բոլոր միջոցառումները, այդ թվում նաև ավագանու նիստերը, տեղադրվում են համայնքի պաշտոնական կայքում՝ norkharberd.am -ում, որը նպաստում է ՏԻՄ-երի գործունեության նկատմամբ բնակչության վստահության ամրապնդմանը: Համայնքի ավագանու կողմից ընդունվել են տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության, համայնքի ղեկավարին կից խորհրդակցական մարմինների ձևավորման և գործունեության, համայնքում հանրային բաց լսումների և (կամ) քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգերը, որոնք մեծապես կնպաստեն բնակիչների ավելի ակտիվ մասնակցությանը տեղական ինքնակառավարմանը:

2.4 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍՈՑԻԱԼ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ

Նոր Խարբերդ համայնքի ավագանու 2016 թվականի նոյեմբերի 24-ի N 38-Ն որոշմամբ հաստատված 2017 թվականի բյուջեն եկամտային մասով կազմել է 165917.4 հազար դրամ, ծախսերի գծով՝ 165917.4 հազար դրամ: Նոր Խարբերդ համայնքի ավագանու 2017 թվականի հունվարի 13-ի թիվ 01-Ն որոշմամբ 2017 թվականի բյուջեն (ճշտված բյուջե) եկամտային մասով փոփոխվել է 2913.45 հազար դրամ, ծախսերի գծով՝ 2913.45 հազար դրամ: 2017 թվականի բյուջեի եկամուտների մեջ համայնքի սեփական եկամուտների բաժինը կազմում է 16.4%՝ 27177.4 հազար դրամ:

Համայնքը նախկինում եղել է արդյունաբերական, անասնապահական, հողագործության զարգացած կենտրոն, հատկապես զարգացած են եղել թանկարժեք քարերի մշակումը,

տրանսպորտի սպասարկումը, հանքային նյութերի արտադրությունները: Այժմ այդ արտադրությունները չեն գործում, կամ գործում են իրենց հզորությունների շատ չնչին ծավալով:

Համայնքում գործում են միջնակարգ կրթության երկու հաստատություն՝

- ✓ «Մնացական Ղազարյանի» անվան միջնակարգ դպրոց, ՊՈԱԿ,
- ✓ «Հովհաննես Թվկատինցու» անվան միջնակարգ դպրոց, ՊՈԱԿ:

- ✓ Մնացական Ղազարյանի անվան դպրոցը ամբողջությամբ քանդվել է փոխարենը կառուցվում է նորը: Շենքը նախատեսված է շահագործման հանձնել 2020 թվականին:

ընդհանուր մակերես 5483.6 քմ

աշակերտների թիվը 527

ուսուցիչների թիվը 40

Ներկայումս երեխաները հաճախում են հարևան Այնթապ համայնքի թիվ 2 միջնակարգ դպրոցը:

- ✓ Հովհաննես Թվկատինցու անվան դպրոցը գտնվում է բարվոք վիճակում, վերանորոգվել է ճաշարանը ամբողջությամբ և ձեռք է բերվել խոհանոցային տեխնիկա:

ընդհանուր մակերեսը 2628.9քմ

աշակերտների թիվը 635

ուսուցիչների թիվը 44

- ✓ Համայնքում գործում է «Արմենուիի և Մուշեղ Գյուլբենկյանների» անվան մանկապարտեզ ՀՈԱԿ:

Մանկապարտեզը գտնվում է բարվոք վիճակում:

Ընդհանուր մակերեսը 594.5 քմ

երեխաների թիվը՝ 133

Նախատեսված տեղերի քանակը 100

Անհրաժեշտություն կա կառուցել նոր մասնաշենք, քանի որ չի բավականացնում տեղերի քանակը:

- ✓ Համայնքը ունի մշակույթի տուն, որը գտնվում է անմխիթար վիճակում: 2008 թվականին մշակույթի տան երկրորդ հարկը վերանորոգվել է մասնակիորեն, սակայն համայնքի ազգաբնակչությունը զրկված է հասարակական միջոցառումներ կազմակերպելու հնարավորությունից:

- ✓ Նույն շենքում գործում է երաժշտական դպրոց՝ սովորողների թիվը 122:

- ✓ Համայնքը ունի գործող գրադարան, որը չունի առանձին շենքային պայմաններ, գտնվում է Մշակույթի տանը՝ հատկացված 2 սենյակում ընթերցողների թիվը 135:
- ✓ Համայնքը ունի սպորտ հրապարակ՝ ֆուտբոլի դաշտ, որտեղ կազմակերպվում են սպորտ միջոցառումներ:
- ✓ Համայնքում գործում է մեկհարկանի բուժամբուլատորիա: 2014 թվականին ԾԻԳ-ի համաֆինանսավորմամբ կապիտալ վերանորոգվել է՝ գտնվում է բարվոք վիճակում: Բուժ. ամբուլատորիայի աշխատակիցների թիվը 8-ն է, որոնցից 2 բժիշկներ են, 2-ը դպրոցներին կցված բուժքույրեր, մնացածը բուժքույրեր և տեխսպասարկման աշխատակիցներ: Բուժամբուլատորիան հագեցած է բժշկական գործիքներով, ՀԿ-ների միջոցով հաճախակի են կազմակերպվում անվճար հետազոտություններ, <Օրանժ Արմենիա> -ի կողմից աչքի անվճար վիրահատություններ:
- ✓ Համայնքում գործում է մասնագիտացված մանկատուն

1953թ. ստեղծված մանկատունը՝ որպես սոցիալ-բուժառոջապահական հաստատություն զբաղվում է կենտրոնական նյարդային համակարգի օրգանական եւ ֆունկցիոնալ ախտահարումներով բնածին ու ձեռքբերովի ֆիզիկական եւ մտավոր արատներ ունեցող 6-18 տարեկան հաշմանդամ երեխաների խնամքով: Շուրջ 292 երեխաներից 120-ը չափափաս սաներ են, որոնք այսուհետ ապրելու են նոր մասնաշենքում: Մանկատան անձնակազմն իրականացնում է երեխաների շուրջօրյա խնամք եւ ուսուցում հնարավորությունների շրջանակներում, ինքնասպասարկման հմտությունների կիրառում, ֆիզիկական արատների եւ հոգեբանական խնդիրների կորեկցիա, հիվանդությունների կանխարգելում ու բուժում, ինչպես նաեւ վերականգնողական տարբեր միջոցառումներ: Բոլոր կարիքավոր երեխաներն ապահովված են քայլակներով եւ սայլակներով: Գործում են նաեւ անհրաժեշտ սարքավորումներով հագեցած սպասարկման կենտրոններ՝ բուժարան եւ մեկուսարան, մանիպուլիացիոն փոքր սենյակ, ատամնաբուժարան, գրադարան, էրգոթերապիայի բաժին, ռենտգենաբանական, պրոֆիլակտիկայի եւ վերականգնողական կենտրոններ:

2.5 ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

- ✓ Համայնքի «Մնացական Ղազարյանի» անվան միջնակարգ դպրոցի սեյսմիկ անվտանգության մակարդակի բարձրացման ծրագիրը իրականացվում է Ասիական բանկի աջակցությամբ: Այս ծրագիրը համահունչ է ՀՀ կառավարության «Աղետների ռիսկերի նվազեցման ազգային ռազմավարության» նպատակներին և ուղղված է երկրի սեյսմակայունության ապահովմանը, անհատական և հասարակական անվտանգության մակարդակի բարձրացմանը և երկրի կայուն զարգացմանը: Ծրագրի ընդհանուր արժեքը 2.500.000 մլն ԱՄՆ դոլար է, որից 1.500.000 միլիոնը Ասիական զարգացման բանկի կողմից տրամադրված վարկն է:

ՍԱԲԾ-ի շրջանակներում ընդգրկված յուրաքանչյուր դպրոցական շենքի համար նախատեսվում է մշակել Արտակարգ իրավիճակներին արագ արձագանքման միջոցառումների պլան, աշակերտների և ուսուցիչների՝ սեյսմիկ ռիսկերի վերաբերյալ իրազեկության մակարդակն էլ ավելի բարձրացնելու և երկրաշարժի ժամանակ ճիշտ քայլեր ձեռնարկելու և տարհանման վերաբերյալ ուղեցույցներ տալու նպատակով: Ծրագրի շրջանակներում կտրամադրվեն սեյսմիկ դիտակայանների վերազինման համար անհրաժեշտ սարքավորումներ, և առնվազն 45 աշխատակից կանցնի վերապատրաստում:

Ծրագրով նախատեսվում է նպաստել դպրոցների շինարարական նորմերի վերանայմանը և նորացմանը, և մշակել սեյսմիկ անվտանգության բարելավման և հանրային ենթակառուցվածքի կառավարման ֆինանսավորման ռազմավարություն:

Ծրագրի արդյունավետ իրականացման համար ՍԱԲԾ-ն կնպաստի Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի (ՀՏՀՀ) կարողությունների զարգացմանը: Ծրագրի հիմնական շահառուները լինելու են բարձրացված սեյսմակայունությամբ և վերակառուցված դպրոցի 600 աշակերտներ, ուսուցիչներ և հարակից տարածքից թվով մոտ 5000 բնակիչները, քանի որ երկրաշարժերի և այլ արտակարգ իրավիճակների ժամանակ դպրոցը կձառայի որպես ժամանակավոր կացարան և ապաստարան:

- ✓ Համայնքում Beeline-ի և Մանկական զարգացման հիմնադրամի կողմից ներդրվեց «Երեխաների խոսքի ուժը» ծրագրը: Ծրագրի շրջանակում հանդիսավոր արարողությամբ ստորագրվեց եռակողմ փոխըմբռնման հուշագիր՝ Նոր Խարբերդի, Այնթապի և Beeline Մանկական զարգացման հիմնադրամի կողմից, որը կխթանի երեխաների պաշտպանության ոլորտում արդյունավետ եռակողմ համագործակցության գործընթացը Հայաստանում:

Ծրագրի մեկնարկը տրվեց Արարատի մարզ Նոր Խարբերդ համայնքում հանրային իրազեկման միջոցառումների շարքով: «Երեխաների խոսքի ուժը» ծրագրի նպատակն է օգտագործելով ժամանակակից տեխնոլոգիաների հնարավորությունները զարգացնել երեխաների և պատանիների ստեղծագործ, քննադատական և այլընտանքային մտածողությունը, բարձրացնել ծնողների և համայնքի բնակիչների իրազեկվածությունը երեխաների բարեկեցության վերաբերյալ: Ծրագրի շրջանակում հանդիսավոր արարողությամբ ստորագրվել է եռակողմ փոխըմբռնման հուշագիրը: Beeline-ը ողջունում և կարևորում է այն ծրագրերի իրականացումը, որոնք օգնում են երեխաներին և երիտասարդներին փոխել իրենց կյանքը դեպի ավելի լավը: Կրթվելու և զարգանալու պայմանները պետք է հավասար լինեն յուրաքանչյուր երեխայի համար, քանի որ երեխան է հանդիսանում համայնքի զարգացման երաշխիքը և պետության վաղվա քաղաքացին: Մեզ համար, հատկապես կարևոր է այն ծրագրերի իրագործումը, որոնք թվային տեխնոլոգիական լուծումների միջոցով նպաստում են ապագայի կերտմանը: Այս ծրագիրը հնարավորություն է տալիս մարզերում աջակցել Տեղական ինքնակառավարման մարմիններին, նպաստել երեխաների պաշտպանության համակարգի համայնքային մակարդակում գործող Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների արդյունավետ աշխատանքին:

Ծրագիրը լինելու է շարունակական և այս ծրագիրը նաև կապահովի երկու հարևան համայնքների բարիդրացիական հարաբերությունները:

- ✓ Համայնքում գործում են արտադրական կազմակերպություններ: Անհատ ձեռնարկատերերի կողմից կազմակերպվում են գարեջրի արտադրության համար զտիչ հումք և այլ արտադրություններ: Արտադրված արտադրանքի սպառման հիմնական շուկան Հայաստանի Հանրապետությունն է: Համայնքում զարգանում են առևտրի և սպասարկման փոքր և միջին կայուն ձևերը: Բնակչության հիմնական զբաղմունքը արտադրությունը, մատուցվող ծառայություններն ու առևտուրն է: Ակտիվ ձեռնարկություններն են՝

- ✓ «Դիատամիտ» գիտաարտադրական ԲԲԸ՝ զբաղվում է՝ Կիլիկիա գարեջրի արտադրության համար ֆիլտրող հումքի արտադրմամբ,
- ✓ «Ամազոնիտ» ՍՊԸ՝ վարում է՝ ջերմոցային տնտեսություն
- ✓ «Խարբերդի ոչ գործվացքային կտորեղենի ֆաբրիկա» ՓԲԸ՝ վարում է՝ **է ջերմոցային տնտեսություն,**
- ✓ «Շինտրանս» ՍՊԸ՝ իրականացնում է միջազգային բեռնափոխադրումներ,
- ✓ «Վլադիկ Մանուկյան» Ա/Ձ զբաղվում է մրգերի վերամշակմամբ:

Համայնքի զարգացման համար անհրաժեշտ են մեծ կապիտալ ներդրումներ նախկինում գործած արդյունաբերական, արտադրական ձեռնարկությունների վերագործարկման համար:

2.6 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐ

Կատարելով համայնքի 2017-2021թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումները՝ պետք է հաշվի առնել

1) Համայնքի բյուջեի մուտքերի կանխատեսման համար որպես ելակետային տվյալներ են ընդունվել 2016թ. բյուջեների մուտքերի փաստացի գանձման ցուցանիշները՝ յուրաքանչյուր տարի նախատեսելով որոշակի աճ: Մուտքերի աճը նախատեսվել է՝ հիմք ընդունելով համայնքի հետագա զարգացման հետ կապված պատկերացումներն ու ակնկալիքները, նոր ծառայությունների մատուցման անհրաժեշտությունը և դրանց դիմաց վճարների գանձման հնարավորությունները և այլն:

	Մուտքերի անվանումը	2016. փաստ.	2017թ. նախատ.	2018թ. փաստ.	2019թ. նախատ.	2020թ. կանխ.	2021թ. կանխ.
1	2	3	4	5	6	7	8
	ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐ՝ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (I+II+III)*	206335,2	222184,0	222184,0	222184,0	222184,0	222184,0
I.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԿԱՄՈՒՏԵՐ (1+2+3)	157667,0	165917,4	165917,4	165917,4	165917,4	165917,4
1.	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ	24635,0	27177,4	27177,4	27177,4	27177,4	27177,4
1.1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից	4733,1	4818,2	4818,2	4818,2	4818,2	4818,2
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար	1833,0	1913,4	1913,4	1913,4	1913,4	1913,4
	Հողի հարկ	2900,1	2904,8	2904,8	2904,8	2904,8	2904,8
1.2	Գույքային հարկեր այլ գույքից						
	Գույքահարկ փոխադրամիջոցներ ի համար	17997,9	20710,1	20710,1	20710,1	20710,1	20710,1
1.3	Ապրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ						
	Տեղական տուրքեր	1904,0	1648,9	1648,9	1648,9	1648,9	1648,9
1.4	Ապրանքների մատակարարումից						

	և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ						
	Պետական տուրքեր						
1.5	Այլ հարկային եկամուտներ						
	Այլ հարկերից և պարտադիր վճարներից կատարվող մասհանումներ						
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջե վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ						
2.	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ	127523,6	133580,3	133580,3	133580,3	133580,3	133580,3
2.1	Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						

ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	126053,8	133580,3	133580,3	133580,3	133580,3	133580,3
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ						
գ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)	800,2					
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.4	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)						
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.	ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ*	5508,4	5159,7	5159,7	5159,7	5159,7	5159,7
3.1	Տոկոսներ						

3.2	Շահաբաժիններ						
3.3	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ	120,3	139.7	139.7	139.7	139.7	139.7
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	120,3	139.7	139.7	139.7	139.7	139.7
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ						
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճարներ						
	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր						
3.4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում						
	Պետության կողմից ՏԻՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների						

	իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ						
3.5	Վարչական գանձումներ						
	Տեղական վճարներ	35,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ						
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) վճարներ						
3.6	Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից						
	Վարչական իրավախախտումների համար ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ						

	Մուտքեր համայնքի բյուջեի նկատմամբ ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման դիմաց գանձվող տույժերից						
7	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.8	Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.9	Այլ եկամուտներ*						
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր						
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր						
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ						
II.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՅՈՒՄԻՑ ՄՈՒՏՔԵՐ (1+2+3+4)						
1.	Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր						

	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր						
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր						
	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր						
2.	Պաշարների իրացումից մուտքեր						
3.	Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր						
4.	Չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր						
	Հողի իրացումից մուտքեր		.0	.0	.0	.0	.0
	Ոչ նյութական չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր						
III.	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՎԵԼՈՒՐԴԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵ ՐԸ ԿԱՄ ՊԱԿԱՍՈՒՐԴԻ (ԴԵՖԻՑԻՏԻ) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱ Ն ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ (Ա+Բ)	3234,24	56266,6	56266,6	56266,6	56266,6	56266,6
Ա.	ՆԵՐՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ (1+2)						

1.	ՓՈՒՆԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ						
1.1	Արժեթղթեր						
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր						
	-հիմնական գումարի մարում						
1.2	Վարկեր						
	-վարկերի ստացում						
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում						
1.3	Փոխատվություններ						
	-բյուջետային փոխատվությունների ստացում						
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում						
2.	ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
2.1	Բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն						
	-համայնքային սեփականության բաժնետոմսերի և կապիտալում համայնքի մասնակցության իրացումից մուտքեր						
	-իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում պետական մասնակցության, պետական						

	սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ հողերի), այդ թվում՝ անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից առաջացած միջոցներից համայնքի բյուջե մասհանումից մուտքեր						
	-բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն ձեռքբերում						
2.2	Փոխատվություններ						
	-նախկինում տրամադրված փոխատվություններ ի դիմաց ստացվող մարումներից մուտքեր						
	- փոխատվություններ ի տրամադրում						
2.3	Համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդը	48668,2	56266,6	56266,6	56266,6	56266,6	56266,6

Համայնքն իր ֆոնդային բյուջեում կարող է նախատեսել կապիտալ ծախսեր ու ծրագրեր՝ հիմնականում համայնքի վարչական բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդից համայնքի ֆոնդային բյուջե հատկացումների հաշվին, ինչպես նաև հողերի իրացումից մուտքերի հաշվին:

2017-2021թթ. ընթացքում համայնքի ՏԻՄ-ը նախատեսում է համայնք ղեկավարի, աշխատակազմի աշխատակիցների աշխատավարձերի և պահպանման այլ ծախսեր բարձրացում:

Այսպիսով, համայնքի տվյալ տարվա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսերի չափն ուղղակիորեն կախված կլինի նրանից, թե որքան կկազմեն ընթացիկ ծախսերի ընդհանուր գումարը համայնքի այլ տարվա վարչական բյուջեում և որքան գումար կմնա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսել կատարելու համար:

2.7 ՁԱՐԳԱՑՄԱՆ ԽՈՋԸՆԴՈՏՆԵՐԸ ԵՎ ԴԺՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- Կապիտալ վերանորոգման և բարեկարգման կարիք ունի մշակույթի տան շենքը և բակային տարածքը:
- Գործազրկության բարձր մակարդակը, սոցիալապես անապահով և ծայրահե աղքատ բնակչության բարձր տոկոսը, ցածր աշխատավարձի առկայությունը
- Մեծանում է արտագնա աշխատանքների մեկնողների թիվը
- Կոյուղագծերի անմխիթար վիճակը
- Ոռոգման համակարգի ոչ բարվոք վիճակը, ինչի արդյունքում բնակիչները մշտապես տուժում են բերքի անբավարար քանակից, ինչնել հանգեցնում է գյուղացու եկամուտների նվազեցմանը
- Ոչ բարվոք վիճակում է գտնվում նաև ոռոգման ցանցի ներհամայնքային առուները, որոնք կարիք ունեն մաքրման և կիսախողովակների տեղադրման
- Խմելու ջրի ներհամայնքային ցանցի մաշվածությունը
- Գյուղամիջյան փողոցների ասֆալտապատումը և լուսավորումը

Նշված հիմնահարցերի լուծման համար առկա դժվարությունները կապված են հիմնականում համայնքի եկամուտներից: Համայնքը չունի անհրաժեշտ եկամուտներ՝ իր առջև դրված հիմնահարցերը միանգամից լուծելու համար:

2.8 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԺԵՂ ԵՎ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԻ, ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՍՊԱՍԵԼԻՔՆԵՐԻ (ՈՒԹՀՍ) ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐԸ

- ✓ Համայնքը գտնվում է Մասիսի տարածաշրջանում, Մասիս քաղաքից 4 կմ հյուսիս-արևելք, Երևան-Արտաշատ ավտոմայրուղու վրա:

- ✓ Համայնքի վարչական տարածքը 98% -ով գազաֆիկացված է:
- ✓ Համայնքում առկա են հեռախոսակապ, բջջային կապի 3 օպերատոր, առևտրի հիմնական օբյեկտներ:
- ✓ Համայնքում գյուղատնտեսության զարգացման համար առկա հողային քավականին մեծ ռեսուրսների առկայությունը
- ✓ Համայնքի համեմատաբար բարենպաստ կլիման
- ✓ Հայաստանի Հանրապետության տարբեր բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ ավարտած ավելի քան 2150 երիտասարդներ կան, համայքը ունի աշխատուժի մեծ պոտենցյալ /ինժեներներ, մանկավարժներ, իրավաբաններ, ռադիոտեղնիկներ, էներգետիկներ, շինարարներ, խառատներ և այլն/:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԸ

- ✓ Կապիտալ վերանորոգման և բարեկարգման կարիք ունի մշակույթի տան շենքը և բակային տարածքը:
- ✓ Գործազրկության բարձր մակարդակը, սոցիալապես անապահով և ծայրահե աղքատ բնակչության բարձր տոկոսը, ցածր աշխատավարձի առկայությունը
- ✓ Մեծանում է արտագնա աշխատանքների մեկնողների թիվը
- ✓ Կոյուղագծերի անմխիթար վիճակը
- ✓ Ոռոգման համակարգի ոչ բարվոք վիճակը, ինչի արդյունքում բնակիչները մշտապես ստուժում են բերքի անբավարար քանակից, ինչնել հանգեցնում է գյուղացու եկմուտների նվազեցմանը
- ✓ Ոչ բարվոք վիճակում է գտնվում նաև ոռոգման ցանցի ներհամայնքային առուները, որոնք կարիք ունեն մաքրման և կիսախողովակների տեղադրման
- ✓ Խմելու ջրի ներհամայնքային ցանցի մաշվածությունը
- ✓ Գյուղամիջյան փողոցների ասֆալտապատումը և լուսավորումը
- ✓ Աշխատատեղերի պակաս
- ✓ Համայնքում սոցիալապես խոցելի ընտանիքների մեծ թիվը:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- ✓ Հեռանկարային ծրագրեր, ինչը կբերի ֆինանսական կայունության
- ✓ Մեծ է համայնքում աշխատուժի առկայությունը
- ✓ Ունենալով հումանիտար և տեխնիկական կրթություն ունեցողների մեծ քանակ՝ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում գործող համակարգը թույլ է տալիս կատարելագործել համայնքապետարանի աշխատակազմի և ենթակա կազմակերպությունների կառուցվածքը,

- ✓ Համայնքի ղեկավարը և ավագանիները մեծ վստահություն ունեն բնակչության շրջանում:

ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՍՊԱՌԱՅՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

- ✓ Գործազրկության բարձր մակարդակը, սոցիալապես անապահով և ծայրահե աղքատ բնակչության բարձր տոկոսը, ցածր աշխատավարձի առկայությունը
- ✓ Մեծանում է արտագնա աշխատանքների մեկնողների թիվը և նրանց չվերադառնալը վտանգում է համայնքի կենսագործունեությունը:
- ✓ Կոյուղագծերի անմխիթար վիճակը
- ✓ Ոռոգման համակարգի ոչ բարվոք վիճակը, ինչի արդյունքում բնակիչները մշտապես տուժում են բերքի անբավարար քանակից, ինչն էլ հանգեցնում է գյուղացու եկմուտների նվազեցմանը
- ✓ Ոչ բարվոք վիճակում է գտնվում նաև ոռոգման ցանցի ներհամայնքային առուները, որոնք կարիք ունեն մաքրման և կիսախողովակների տեղադրման
- ✓ Խմելու ջրի ներհամայնքային ցանցի մաշվածությունը
- ✓ Գյուղամիջյան փողոցների ասֆալտապատումը և լուսավորումը
- ✓ Աշխատատեղերի պակաս
- ✓ Բնակչության անվճարունակ լինելը
- ✓ Համայնքում հողագործությամբ զբաղվելու անհեռանկարայնությունը վտանգում է գյուղատնտեսության այդ ճյուղի զարգացումը

3. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ ԵՎ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

3.1 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՏԵՍԼԱԿԱՆ

- ✓ Նոր Խարբերդ համայնքը դարձնել գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության, մաքուր, բարեկարգ, առևտրի և սպասարկման, կրթական և մշակութային զարգացած ենթակառուցվածքներ, բնակչության համար բավարար կենսապայմաններ ունեցող համայնք:

Համայնքի սահմանված տեսլականին հասնելու համար համայնքի ռազմավարությունն է՝

- ✓ չխորացնել համայնքի զարգացմանը խոչընդոտող և ապահովել համայնքի աստիճանական ինտեգրումը և համաչափ զարգացումը,
- ✓ համայնքում անասնապահության զարգացում և անասնապահական մթերքների արտադրության ծավալների աստիճանական մեծացում՝ անասնազխաքանակի տարեցտարի ավելացման և անհրաժեշտ քանակությամբ անասնակերի ապահովման միջոցով,

- ✓ համայնքում կաթի, մսի, բանջարեղենի հանձնման և վերամշակման արտադրամասերի ստեղծում և գործարկում,
- ✓ համայնքի տարածքի համեմատական առավելությունների բացահայտում և առևտրայնացում, այդ նպատակով պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների համագործակցության շրջանակների ընդլայնում և ջանքերի մեկտեղում,
- ✓ համայնքում էկոտուրիզմի ենթակառուցվածքների ստեղծում և զարգացում՝ զբոսաշրջիկների գիշերակացի տնային պայմանների ապահովման, հասարակական սննդի, առևտրի և կենցաղսպասարկման օբյեկտների ստեղծման, համապատասխան ծառայությունների պատշաճ մակարդակով մատուցման միջոցով,
- ✓ համայնքի սեփականություն համարվող ենթակառուցվածքների պահպանում, շահագործում, նորոգում և զարգացում,
- ✓ միջհամայնքային և ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների նորոգում և բարեկարգում, ջրահեռացման և արտաքին լուսավորության համակարգերի անցկացում, ճանապարհային նշանների տեղադրում, ավտոկանգառների ժամանակակից տաղավարների կառուցում,
- ✓ համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանների բարելավում՝ նրանց մատուցվող հանրային ծառայությունների տեսակների (ջրամատակարարում և ջրահեռացում, գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, տրանսպորտ և կապ, նախադպրոցական և դպրոցական կրթություն, արտադպրոցական դաստիարակություն, մշակույթ, առողջապահություն և սպորտ, սոցիալական պաշտպանություն և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման, հասանելիության ու մատչելիության ապահովման և որակի անշեղ բարձրացման միջոցով,
- ✓ համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինների, աշխատակազմի, համայնքային կազմակերպությունների ինստիտուցիոնալ կարողությունների աստիճանական հզորացում, տեղական ժողովրդավարության ամրապնդում, համայնքում պատշաճ կառավարման սկզբունքների հետևողական իրականացում,
- ✓ Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների ներգրավվածության բարելավում՝ բնակիչների մասնակցության ձևերի ներդրման և զարգացման միջոցով,
- ✓ Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության թափանցիկության, հրապարակայնության և հաշվետվողականության մակարդակների հետևողական բարձրացում,
- ✓ համայնքի ֆինանսական կառավարման համակարգում հստակ մեխանիզմների ներդրում և հետևողական կիրառում,
- ✓ նոր աշխատատեղերի ստեղծում և համայնքից միգրացիայի նվազեցում, բնակչության թվաքանակի կայունացում:

Համայնքի կայուն զարգացման ցուցանիշներն են՝

- ✓ Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոսով),
- ✓ Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ, արտահայտված տոկոսով,

- ✓ Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը (չպայմանավորված բնական աճով) նախորդ տարվա համեմատ, արտահայտված տոկոսով:

Ցուցանիշների արժեքները հինգ տարիների համար ներկայացված է աղյուսակում:

Աղյուսակ. Համայնքի կայուն զարգացման ցուցանիշների կանխատեսվող արժեքները հինգ տարիների համար (2017-2021թթ.)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների հարաբերությունը համայնքի ընտանիքների ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոսով)	35%	31.5%	25.9%	18%	16.2%
2.	Համայնքի սեփական եկամուտների տարեկան աճ,արտահայտված տոկոսով	14.8%	16.36%	18.52%	20.38%	22.32%
3.	Համայնքում գրանցված բնակիչների թվի փոփոխությունը (չպայմանավորված բնական աճով) նախորդ տարվա համեմատ, արտահայտված տոկոսով	1.8%	2%	2.3%	2.5%	2.8%

3.2 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

Առաջիկա 5 տարիներին համայնքի հիմնական նպատակներն են՝

- Համայնքում հետևողականորեն բարեփոխումներ անցկացնելու ճանապարհով բարելավել բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային և հանգստի պայմանները, համայնքը դարձնել բարեկեցիկ և մրցունակ:
- Համայնքի ղեկավարի իրավասության շրջանակներում միջոցներ ձեռնարկել պաշտպանելու համայնքի բնակիչների և տնտեսվարող սուբյեկտների իրավունքներն ու շահերը:
- Ապահովել կապիտալ ներդրումներ համայնքի բնակարանային կոմունալ տնտեսության, ճանապարհային տնտեսության, հանգստի բակային տարածքների բարեկարգման բնագավառներում:
- Ապահովել համայնքի նախադպրոցական, մշակույթի և սպորտի բնագավառների կազմակերպությունների անխափան և նպատակային գործունեությունը, իրականացնել այդ կազմակերպությունների շենքերի հիմնական վերանորոգման, ջեռուցման, ջրամատակարարման վերականգնման և գույքի ձեռք բերման աշխատանքներ:

- Համայնքում պայմաններ ստեղծել՝ զարգացնելու փոքր ու միջին բիզնեսը՝ ստեղծելով նոր աշխատատեղեր մասնավոր սեկտորում:
- Միջոցներ ձեռնարկել համայնքի սոցիալապես անապահով ընտանիքների սոցիալական, կոմունալ-կենցաղային, պայմանների բարելավման համար:
- Բարձրացնել համայնքի բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների և սպասարկումների մակարդակն ու որակը՝ բարելավելով համայնքի բյուջեյի եկամուտների հավաքման աշխատանքները և նպատակային օգտագործելով բյուջեյի միջոցները:
- Համայնքի բնակչության մշակութային կյանքի և ազատ ժամերին հանգստի կազմակերպում:
- Բարելավել համայնքի բյուջեյի ֆինանսական վիճակը՝ բարձրացնելով եկամուտների հավաքագրման մակարդակը՝ ճշտելով հողի հարկի և գույքահարկի բազաները:

Համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման կամ դրանց փոփոխման (լրացման) մասին դրույթներ

Համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթեր (գլխավոր հատակագիծ, գոտիավորման նախագիծ, ընթացիկ քաղաքաշինական քարտեզ քաղաքաշինական կադաստր, քաղաքաշինական կանոնադրություն և այլն) կա միայն քաղաքաշինակա կանոնադրությունը:

Քանի որ «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ համայնքի տարածական զարգացում սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի նախագծման (մշակման) պատվիրատու համայնքն է, ժամանակահատվածում նախատեսվում է համագործակցություն ծավալել Հայաստանի գործող նախագծային ինստիտուտների հետ՝ համայնքի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթի մշակման աշխատանքների նախահաշիվները, համայնքի բյուջեով նախատեսելու համար:

Շրջակա միջավայրի պահպանմանն ուղղված նախատեսվող միջոցառումներ

2017-2021թ.թ. ընթացքում համայնքի սեփականություն համարվող հողերի, անտառային և ջրային տարածքների, ինչպես նաև բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում նախատեսվում է կազմակերպել և իրականացնել հետևյալ միջոցառումները

- ✓ լայն բացատրական աշխատանք կատարել բնակչության հետ՝ կենցաղային աղբը չթափելու դրա համար չնախատեսված վայրերում, գերծ մնալու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումից ու վնասումից,
- ✓ սահմանել վերահսկողություն համայնքի բնակավայրերի ջրամատակարարման ջրային ավազաններում՝ արգելելու անասունների մուտքն ավազաններ, կանխարգելելու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումը և վնասումը, ինչպես նաև սուր վարակիչ հիվանդությունների առաջացման և տարածման վտանգը համայնքում,
- ✓ յուրաքանչյուր տարի գարնանը համայնքում կազմակերպել «Մաքուր համայնք» կարգախոսով 2-3 շաբաթօրյակներ՝ իրականացնելու բնության և շրջակա միջավայրի մաքրության, ծառատնկման աշխատանքներ, դրանց ներգրավելով նաև երիտասարդներին և դպրոցականներին:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ

Չնայած ՀՀ գործող օրենսդրությամբ ՏԻՄ-երն այս ոլորտում առայժմ պարտադիր լիազորություններ գրեթե չունեն, այնուամենայնիվ հաշվի առնելով, որ 2016 թվականի հուլիսի 29-ին ՀՀ կառավարության կողմից հավանության է արժանացել ՀՀ 2016-2025 թվականների տարածքային զարգացման ռազմավարությունում ամրագրված մոտեցումները, ինչպես նաև այն հանգամանքը, որ համայնքի ՏԻՄ-երը շահագրգռված են համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմամբ և պատրաստակամ են ըստ ամենայնի օժանդակել այս ոլորտում ցանկացած նոր նախաձեռնության, քանի որ այն մեծապես կնպաստի համայնքում նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը, բնակչության եկամուտների ավելացմանը և վճարունակության բարձրացմանը, համայնքի բյուջետային սեփական միջոցների հավաքագրման մակարդակի բարձրացմանը և ծավալի մեծացմանը, և, այս ամենի արդյունքում՝ համայնքի ընդհանուր զարգացմանը:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված՝ 2016-2021թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- ըստ ամենայնի աջակցել համայնքում գործող արտադրական ձեռնարկություններին՝ աստիճանաբար ընդլայնելու արտադրության ծավալները և ավելացնելու աշխատատեղերի քանակը,
- աջակցել համայնքում նոր արտադրություններ և աշխատատեղեր ստեղծելու նախաձեռնություն ցուցաբերող գործարարներին՝ տրամադրելով նրանց գործունեություն իրականացնելու համար համայնքային սեփականություն հանդիսացող գույքի վարձակալման, տեղական տուրքերի և վճարների զծով արտոնություններ,
- համայնքում խթանել գյուղատնտեսության, անասնապահական և թռչնապահական մթերքների (մասնավորապես՝ գյուղմթերքի, կաթի, մսի, ձվի) արտադրության, հանձնման և վերամշակման արտադրամասերի ստեղծումը, գործարկումը և զարգացումը,
- համայնքում կազմակերպել և աստիճանական զարգացնել տնային պայմաններում բնական հյութերի արտադրությունը և իրացումը,
- համայնքում խթանել առևտրի և ծառայությունների փոքր ու միջին նոր կետերի բացումը, բնակչությանը և հյուրերին պատշաճ մակարդակով սպասարկումը՝ պաշտպանելով դրանց սեփականատերերի իրավունքները և շահերը,
- աստիճանաբար նորոգել և բարեկարգել միջհամայնքային ճանապարհները և փողոցները, անցկացնել արտաքին լուսավորության համակարգեր, տեղադրել ճանապարհային նշաններ՝ նպաստելու համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանը և բիզնեսի զարգացմանը:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

Առաջիկա 5 տարիներին համայնքի հիմնական ծրագրերն են՝

- ✓ Համայնքի գլխավոր հատակագծի ձեռքբերելը,
- ✓ Համայնքում սեյսմիկ ռիսկերի միջոցառումը,
- ✓ Համայնքի Ձոնալ թաղամասում բուժկետի կառուցումը,
- ✓ Համայնքի փողոցների և ճանապարհների նորոգում և հիմնանորոգումը,
- ✓ Համայնքի բազմաբնակարան շենքերի բակային տարածքների բարեկարգումը ,
- ✓ Համայնքի մանկապարտեզին կից մասնաշենքի կառուցումը,
- ✓ Համայնքի նորակառույց փողոցների գազաֆիկացում:

ՀԶԾ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐ	2017թ.	2018թ.	2019թ.	2020թ.	2021թ.	Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրները		
						Համայնքի բյուջե	Ռոնոր կազմակ երպույթ յուններ	Պետություն
1. Համայնքի գլխավոր հատակագծի ձեռքբերում	6000.0							
2. Համայնքում սեյսմիկ ռիսկերի միջոցառումը		1000.0						
3. Համայնքի Ձոնայ թաղամասում բուժկետի կառուցում			15000.0			3000.0	10000.0	2000.0
4. Համայնքի փողոցների և ճանապարհների նորոգում և հիմնանորոգումը				15000.0		15000.0		
5. Համայնքի քաղաքնախարան շենքերի քակային տարածքների քարեկարգումը		3000.0				3000.0		
6. Համայնքի մանկապարտեզին կից մասնաշենքի կառուցումը					30000.0	3000.0	20000.0	7000.0
7. Համայնքի նորակառույց փողոցների գազաֆիկացում		10000.0				10000.0		

Նշված խնդիրների լուծման նպատակով նախատեսվող ծրագրերը ներկայացված են ծրագրերի անձնագրերում:

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐՈՒ

Համայնքի գլխավոր հատակագծի ձեռքբերում
(Ծրագրի սկզբունք)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի գլխավոր հատակագծի ձեռքբերում					
	Ծրագրի անմիջական նպատակ՝ Ցուցանիշներ	Ծրագրի արժեքը				
		2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 0 դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ 6000.0 հազար դրամ Ընդհանուր բյուջեն՝ 6000.0 հազար դրամ	6000.0				
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի քնակները					
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.					
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի գլխավոր հատակագծի ձեռքբերում					

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐՈՒ 2

Համայնքում սեյսմիկ ռիսկերի միջոցառում
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքում սեյսմիկ ռիսկերի միջոցառում					
	Ցուցանիշներ	Ծրագրի արժեքը				
		2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝			1000.0			
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 1000.0 դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ Ընդհանուր բյուջեն՝1000.0 հազար դրամ					
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները					
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.					
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի գլխավոր հատակագծի ձեռքբերում					

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր Ո Յ

Համայնքի Ձոնալ թաղամասում բուժկետի կառուցում
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի Ձոնալ թաղամասում բուժկետի կառուցում					
	Ցուցանիշներ	Ծրագրի արժեքը				
		2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝				15000.0		
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ Կապիտալ ծախսեր՝ 15000.0 Ընդհանուր բյուջեն՝15000.0 հազար դրամ					
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները					
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.					
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի Ձոնալ թաղամասում բուժկետի կառուցում					

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐ N 4

Համայնքի փողոցների և ճանապարհների նորոգում և հիմնանորոգում
Ծրագրի անվանում

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի փողոցների և ճանապարհների նորոգում և հիմնանորոգում					
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝	Ցուցանիշներ	Ծրագրի արժեքը				
		2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի քյուզեն	15000.0					
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Ընթացիկ ծախսեր՝ Կապիտալ ծախսեր՝ 15000.0 Ընդհանուր քյուզեն՝ 15000.0 հազար դրամ					
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները					
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.					
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի փողոցների և ճանապարհների նորոգում և հիմնանորոգում					

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐ N 5

Համայնքի բազմաբնակարան շենքերի բակային տարածքների բարեկարգում
Ծրագրի անվանում

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի բազմաբնակարան շենքերի բակային տարածքների բարեկարգում					
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝	Ցուցանիշներ	Ծրագրի արժեքը				
		2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի քյուզեն	3000.0					
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Ընթացիկ ծախսեր՝ 3000.0 հազար դրամ Կապիտալ ծախսեր՝ Ընդհանուր քյուզեն՝ 3000.0 հազար դրամ					
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները					
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.					
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի բազմաբնակարան շենքերի բակային տարածքների բարեկարգում					

ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՁՆԱԳԻՐ N 6

Համայնքի մանկապարտեզին կից մասնաշենքի կառուցում
Ծրագրի անվանում

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի մանկապարտեզին կից մասնաշենքի կառուցում					
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝	Ցուցանիշներ	Ծրագրի արժեքը				
		2017	2018	2019	2020	2021
						30000.0
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր Կապիտալ ծախսեր՝ 30000.0 Ընդհանուր բյուջեն՝ 30000.0 հազար դրամ					
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները					
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.					
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի մանկապարտեզին կից մասնաշենքի կառուցում					

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր Ո 7

Համայնքի նորակառույց փողոցների գազաֆիկացում
Ծրագրի անվանում

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի նորակառույց փողոցների գազաֆիկացում					
Ծրագրի անմիջական նպատակ՝	Ցուցանիշներ	Ծրագրի արժեքը				
		2017	2018	2019	2020	2021
			10000.0			
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր Կապիտալ ծախսեր՝ 10000.0 Ընդհանուր բյուջեն՝ 10000.0 հազար դրամ					
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչները					
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.					
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքի մանկապարտեզին կից մասնաշենքի կառուցում					

Ե Զ Ր Ա Փ Ա Կ ՈՒ Մ

Համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հնգամյա ծրագիրը հիմք է հանդիսանալու համայնքի տարեկան ծրագրերի և բյուջեի մշակման և կատարման աշխատանքները կազմակերպելիս:

Ելնելով Նոր հարբերդ համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հնգամյա ծրագրի ռազմավարությունից և ընդհանուր նպատակներից՝ շատ կարևոր է սեփական եկամուտների լրացուցիչ աղբյուրներ գտնելը, ֆինանսական միջոցների արդյունավետ հավաքագրման կազմակերպումն ու նպատակային օգտագործումը: 2017-2021 թթ. համայնքային բյուջեն պետք է մշակել՝ որպես

զարգացման ծրագրային բյուջե, որով հնարավոր կլինի իրականացնել ինչպես ընթացիկ և հիմնական վերանորոգման աշխատանքներ, այնպես էլ սոցիալ-տնտեսական զարգացման տարբեր ծրագրեր: Համայնքապետարանի աշխատակազմը կմշակի կոնկրետ ծրագրեր, որոնք կարելի կլինի ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն, համապատասխան մարզպետարան: Լրացուցիչ ներդրումներ հայթհայթելու նպատակով նախատեսվում է փնտրել ինվեստիցիաների նոր աղբյուրներ, ներգրավել գործարարների սեփական միջոցները, տարբեր սոցիալական հիմնադրամների ներդրումները:

ՀՀԾ-ն հանդիսանալու է համայնքի գալիք հինգ տարիների գործունեության ուղեցույցը: 2017-2021թթ. ընթացքում ՀՀԾ-ում ընդգրկված ծրագրերի իրականացմանն են ուղղված լինելու համայնքի ՏԻՄ-երի ջանքերն ու աշխատանքը՝ մոբիլիզացնելով համայնքի ֆինասնական, մարդկային և նյութական ռեսուրսների ողջ պոտենցիալը: ՀՀԾ-ի իրագործումը հնարավորություն կտա քայլ առ քայլ մոտենալ հեռվում նշմարվող այն ցանկալի տեսլականին, որպիսին ցանկանում է տեսնել համայնքը նրա յուրաքանչյուր բնակիչ: ՀՀԾ-ում տեղ գտած դրույթները լինելու են այն ծրագրային հիմքը, որի վրա հենվելով կազմվելու է համայնքի յուրաքանչյուր տարվա բյուջեն:

Ծրագիրը հաջողությամբ իրագործելու համար ՏԻՄ-երը պետք է սերտորեն և արդյունավետ համագործակցեն պետական կառույցների, միջազգային դոնոր կազմակերպությունների և այլ շահագրգիռ կողմերի և կառույցների հետ:

ՀՀԾ-ի իրականացման հսկողությունը և ներքին վերահսկողությունը կիրականացնեն համայնքի ղեկավարը և համայնքի ավագանին: ՀՀԾ-ի ներքին վերահսկողության արդյունքները կներկայացվեն համայնքի ավագանուն՝ ի գիտություն:

Յուրաքանչյուր հաջորդ տարի կկատարվի ՀՀԾ-ի իրականացման նախորդ տարվա արդյունքների ուսումնասիրություն, ամփոփում, ձեռքբերումների գնահատում և թերությունների բացահայտում: Նախորդ տարվա արդյունքների հիման վրա համապատասխան ուղղումներ և լրացումներ կկատարվեն մնացյալ տարիների ծրագրերում:

Հիմնվելով ՀՀԾ-ի իրականացման տարեկան հաշվետվության վերաբերյալ համայնքի ավագանու կայացրած որոշման վրա, ՀՀԾ-ի վերանայման անհրաժեշտության դեպքում, համայնքի ղեկավարը ՀՀԾ-ում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու վերաբերյալ իր և (կամ) համայնքի ավագանու անդամներից ստացված բոլոր առաջարկությունները ներկայացնում է համայնքի ավագանու քննարկմանը և հաստատմանը:

Համայնքի ավագանու անդամի (անդամների) առաջարկած այն փոփոխությունները և (կամ) լրացումները, որոնք ավելացնում են ՀՀԾ-ի իրականացման ծախսերը, համայնքի ավագանու որոշմամբ ընդունվում են միայն համայնքի ղեկավարի եզրակացության առկայությամբ և ավագանու նիստին ներկա անդամների ձայների երկու երրորդով:

ՀՀԾ-ի փոփոխությունները և (կամ) լրացումները, ավագանու հաստատումից հետո, հրապարակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԻ Ժ/Պ՝

ԿԱՐԻՆԵ ԱՐՁՈՒՄԱՆՅԱՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ
ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ**

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Նոր Խարբերդ համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Նոր Խարբերդ, (0236)6-00-30 norxharberd.ararat@mta.gov.am

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

13 ՀՈՒՆՎԱՐԻ 2017թվականի N 04

**ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2016 ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 18-րդ հոդվածի 5-րդ կետի պահանջներով՝ **համայնքի ավագանին որոշում է.**

Հաստատել Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Նոր Խարբերդ համայնքի 2016 թվականի բյուջեի կատարման տարեկան հաշվետվությունը՝ համաձայն հավելվածի:

Կողմ -8

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

1. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ
2. ԶՈՒՐԱԲՅԱՆ ՄԽԻԹԱՐ
3. ԹՈՎՄԱՍՅԱՆ ՄԻՍԱԿ
4. ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ՎՈՒՈՂՅԱՆ
5. ՀԱԿՈԲՅԱՆ ԽՈՐԵՆ
6. ՆԵՐՍԵՍՅԱՆ ՄԱՆՎԵԼ
7. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ԳՈՐԻ
8. ՕՍԵՅԱՆ ԶՈՒՐԱԲ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝

ԿԱՄՈ ԿԱԿՈՅԱՆ

ՀՀ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
2016 Թ. ԲՅՈՒՋԵԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԸ
առ 01.01.17թ.

N		Եկամուտների անվանումը	2015թ տարեկան բյուջեն պլան	2015թ հաշվետու ժամանակաշրջան (I-Եռամսյակ, I-կիսամյակ, 9- ամիս, տարին)		
				պլան ճշտված	փաստացի	կատարման %
խումբ	ենթա- խումբ	ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵ	155840.2	156993.5	157129.4	100
		<i>Հարկային եկամուտներ</i>	22731.0	22731.0	21929.8	96,4
1		Հողի հարկ	2900.1	2900.1	3056.2	105
2		Գույքահարկ	19830.9	19830.9	18873.6	95
3		Եկամտահարկ				
4		Հարկային օրենսդրության խախտման տուգանքներ				
5		Տեղական տուրքեր ընդամենը	1904.0	1904.0	1628.5	85,5
	5.1	Շինարարություն սկսելու թույլտվության համար	120.0	120.0	105.0	
	5.2	Ըննզինի, գազի վաճառք	350.0	350.0	350.0	
	5.3	Ոգելից խմիչքի և ծխախոտի վաճառքից	500.0	500.0	460.0	
	5.4	Ըացօթյա վաճառքից				
	5.5	օբ.քանդելու թույլտվութ.	15.0	15.0	2.5	
	5.6	Կեսզիչերից հետո աշխատանքների թույլտվության համար վճարներ	25.0	25.0	25.0	
	5.7	Շենք շինութ.վերակառուց.	10.0	0.0	0.0	
	5.8	Այլ տեղական տուրքեր	20.0	20.0	20.0	
6		Այլ արտաքին գովազդ տեղադրելու համար	864.0	864.0	666.0	
		<i>Ոչ հարկային եկամուտներ</i>	5155.3	5508.4	6047.4	109,8
7		Համայնքի հողերի ոչ գյուղ.նշ.օգտագործման վարձավճար	120.3	120.3	134.4	
	7.1	Գյուղատնտեսական հողերի օգտագործման վարձավճար				
8		Վարչական գանձումներ	35.0		3097.3	
9		Տույժ տուգանք			100.0	
10		Տեղական վճարներ	35.0	35.0	21.0	
		<i>Այլ ոչ հարկային եկամուտներ</i>	5000.0	5353.1	2694.7	
11		Ղուտացիա պետ բյուջեից	126049.9	126049.9	126723.4	100
12		Սուբվենցիա	0.0	800.2	800.2	100
		Վարչական բյուջեի ազատ մնացորդ				

ՀՀ Արարատի մարզի Նոր Խարբենդր համայնքի 2016 թվ.ի բյուջեի ծախսերի պլան կառավարմանը առ 01.01.2017թ.

Հոդված	Անվանումը	Օրինա, և գործ. մարմ. 1.1.1.		Ընդ ըն. այլ ծ 1.3.3.		Ընդ ըն. 1.6.1.		Գյուղ. 4.2.1.		Նավթ. և բն. զանգ 4.3.2.		Առօրյա-բն. տնային ծածկի վերանորոգում 4.5.1.		Արբան. 5.1.1.											
		պլան	փաս. %	պլան	%	պլան	%	պլան	%	պլան	%	պլան	%	պլան	%										
4111	աշխատավարձ	39171,1	32086,0	84,2		2472,0	2399,0	97				2000,0	430,0	22											
4112	պարգևատրում	400,0	0,0	0									4863,0	4862,5	100										
4211	գրք. և բանկ ծառ.					40,0	40,0	100																	
4212	Անոթակնիկ ծառ.	1350,0	758,9	56,2																					
4213	կամուսայ ծառ.	50,0	16,5	33																					
4214	կապի ծառ.	420,0	391,1	93,1									5360,0	5360,0											
4221	ներքին գործուղում	50,0	0,0	0																					
4232	համակարգչ. ծառ.					450,0	356,8	79																	
4233	մամ. գարգ ծառ.	200,0	166,0	83																					
4234	տեղեկատվակ. ծառ.	400,0	262,8	65,7					60,0	0,0	0														
4239	բնի բն. այլ ծառ.					300,0	300,0	100																	
4241	մասնաշինակ ծառ.	300,0	202,5	67,5		150,0	0,0	0	100,0	70,0	70														
4252	մեք. ընթաց նորոգում	450,0	168,7	37,5																					
4261	գրասենյակային ապրանք.	400,0	274,2	68,6					150	150	100														
4264	տրանսպ. նրաք	830,0	830,0	100																					
4267	տեղեկատվ. նրաք	100,0	100,0	100																					
4269	այլ նպ. նրաք	150,0	92,3	61,5								2000,0	0,0	0											
4511	սուբսիդիա																								
4726	հագարի կապտոտ																								
4729	այլ կապտոտ																								
4819	տվյալատվ. կազմակ.																								
4823	պարտադիր գնաք					650,0	300,0																		
4891	պահուստային միջ.	50,0	0	0		300,0	280,8																		
5112	շենք շին. կառ.																								
5113	շենք շինուր. կառ.																								
5122	կարգակ. արքալ.	3000,0	345,0	11,5								15770,0	3448,0	22											
5129	այլ մեք. և տարբալ.																								
5133	գեոդ. - բարտեզ. ծախսեր																								
5134	Նախագիտ. ծախսեր																								
ընդամենը		47321,1	36594,0	77,3	450,0	356,8	79	9912,0	3319,8	33	310,0	220,0	100	8700,0	7437,3	85	500,0	230,6	46	20270,0	3954,9	20	10223,0	10222,5	100

Հողված	Անվանումը	Փող 1.5.4.1.			Մասն. հիվանդ. ծառ. 7.3.1.			Մարդատյան միջ. կազմ. 8.1.1.			Մշ. տրուճ. 8.2.3.			Այլ մշակ. կազմ. 8.2.4.					
		սլլան	ժխս.	%	սլլան	ժխս.	%	սլլան	ժխս.	%	սլլան	ժխս.	%	սլլան	ժխս.	%			
4111	աշխատատեղեր																		
4112	արհեստագործ																		
4211	գործ. և բանձ. ծառ.																		
4212	խնայարկի ծառ.	2500.0	2208.1	88.3															
4213	կրճատի ծառ.																		
4214	կապի ծառ.																		
4221	նեղի ցորձուղում																		
4232	համակարգ. ծառ.																		
4233	մասն. գարգ. ծառ.																		
4234	տեղեկատվ. ծառ.																		
4239	ընդհ. ԲՆ. աղ. ծառ.																		
4241	մասնագիտակ. ծառ.																		
4252	նեղ. ընթաց. կորուզում																		
4261	գրանցարկայ. այրանք																		
4264	տրանսպ. կոր																		
4267	տնտեսակ. կոր																		
4269	այլ նյութեր	750.0	749.80	100															
4511	տուբերկա																		
4726	հուրարկ. նպաստ				200														
4729	այլ նպաստ				200														
4810	կիրառվ. կազմակ.																		
4823	գարատարիք. վճար				70.0														
4891	արհեստատյան միջ.																		
5112	շենք շին. կառ.																		
5113	շենք շինույթ. կառ.	1980.0	985.7																
5122	վարչակ. սարքավ.																		
5129	այլ մեք. և սարքավ.																		
5133	Չեղ. - բարձր. ծախսեր																		
5134	Նախագծահետ. ծախսեր	50.0	50.0		400.0														
ընդամենը		5280.0	3993.6	75.6	200.0	200.0	100	13338.2	10605.0	80	2540.0	2437.5	96	12080.0	10854.9	90	2350.0	1673.9	71.22978723

Մասն. 9.1.1.		Սոց. աղ. 9.3.1.		Սոց. աղ. 9.4.1.		Հոդված	Մեկնություն	Եր. որ. 9.5.1.		Կրթ. այլ դասերին չառնվածը 9.6.1.		Սոց. աղ. 10.7.1.		Պատկանում է	
սկզբն.	վերջ.	սկզբն.	վերջ.	սկզբն.	վերջ.			սկզբն.	վերջ.	սկզբն.	վերջ.	սկզբն.	վերջ.	սկզբն.	վերջ.
	%		%		%				%		%		%		%
30777,0	100	500,0	100	18000,2	100	4111	աշխատավարձ	18000,2	100	450,0	0,0	3300,0	89		
		500,0		2170,0	83	4112	արտոնագրեր					8550,0	98		
						4211	զբոս. և բան. ծառ.								
						4212	հեղինակական ծառ.								
						4213	կրթ. և արտ. ծառ.								
						4214	կարգ. ծառ.								
						4221	հարկեր և զանազան ծառ.								
						4232	հասն. և արտ. ծառ.								
						4233	ման. և բար. ծառ.								
						4234	տնտ. և արտ. ծառ.								
						4239	ընտ. և այլ ծառ.								
						4241	մասնագիտական ծառ.								
						4252	մեք. և արտ. և արտ.								
						4261	գրատնակ և արտ.								
						4264	տրանսպ. և արտ.								
						4267	տնտ. և արտ.								
						4269	այլ և արտ.								
						4511	ստ. և արտ.	18000,2	100						
						4726	հարկ. և արտ.								
						4729	այլ և արտ.								
						4819	կապիտ. և արտ.								
						4823	արտ. և արտ.								
						4891	պատ. և արտ.								
						5112	շենք. և արտ.								
						5113	ընտ. և արտ.								
						5122	կարգ. և արտ.								
						5129	այլ և արտ.								
						5133	զնու. և արտ.								
						5134	նախագիտ. և արտ.								
30777,0	100	500,0	100	18000,2	83			18000,2	100	850,0	0,0	11850,0	95	7710,2	0,0

ԱՇԽԱՏԱՊԵՏՒ ՔԱՆՈՒՂԱԿՐՈՒՄԻ

ԿԱՐԴԵ ԱՐԶՈՒՄԱՆՑԱՆ

CURRABLE		
Quantif	Quantif	%
59646,1	51811,4	86,865
400,0	0,0	0,0
40,0	40,0	100
6588,0	4530,6	68,77
5490,0	5393,2	98,237
420,0	391,1	93,119
50,0	0,0	0
450,0	356,8	79,289
200,0	166,0	83
460,0	262,8	57,13
2050,0	1038,9	50,678
662,0	383,7	0,0
450,0	168,7	0,0
400,0	274,2	68,55
980,0	980,0	100
100,0	100,0	0,0
5500,0	2569,1	46,711
48777,2	48777,2	100
3300,0	2950,0	89,394
11850,0	10895,0	91,941
1120,0	350,0	31,25
350,0	280,8	80,229
7710,2	0,0	0,0
8200,0	7206,7	87,9
30018,2	14673,7	48,883
3000,0	345,0	11,5
0,0	0,0	
6000,0	0,0	0,0
1450,0	757,5	52,241
205661,7	154702,4	75,222